

Oponentský posudek na bakalářskou esej Martina Landy *Humor, groteskno a absurdno v Kafkově „Proměně“*

Nejmarkantnější přednost této práce je zároveň její metodickou slabinou. Autor na jedné straně elegantně střídá perspektivy různých autorů, jejichž je Kafkova *Proměna*, takto stěžejní téma práce, společným úběžníkem, přičemž v kaleidoskopické mnohosti vybraných úhlů pohledu se autorovi minimálně na bakalářské úrovni daří exponovat povídku z hlediska její významové a kontextuální komplexity, stejně jako autor prokazuje schopnost orientovat se v akademickém terénu. Na straně druhé práce postrádá pointu.

Je ostatně příznačné, že esej nemá vlastní závěr, lépe řečeno končí spíše nejnepřímým žertem; pakliže je přiznanou motivací práce opakovaný smích a údiv (a hned musím dodat, že takový čtenářský údiv či smích, na který se autor odvolává a který ihned akademicky vytkne před závorku, považuji za nejen že přijatelné, ale rovněž i kýžené metodické *počáteční* stanovisko), práce samotná k tomuto smíchu či údivu neposkytuje jasnějšího klíče, ani jej nepromění v konkrétní teoretický úsudek.

Pakliže autor hned v úvodu své práce píše, že jeho *"záměrem ani ambicí není nějaká originální či systematická interpretace „Proměny“, ale spíše prozkoumání toho, jakým způsobem „Proměnu“ vykládají a analyzují relevantní, respektovaní a kompetentní autoři, pro něž může představovat „Proměna“ pouze východisko či inspiraci (např. Karel Kosík) pro vlastní myšlenkové výboje; nebo jde o autory, pro které je text „Proměny“, jeho struktura základní osou jejich uvažování (např. Stanley Corngold). Můj vlastní vklad pak bude spočívat především v juxtapozici a komparaci často protikladných a protiřečících přístupů, hledisek a strategií; výklady obecných pojmů se budou střídat s konkrétním komentářem k vybraným pasážím povídky"*, zdá se mi takové upozornění ve výsledku až alibistické.

Jak již bylo řečeno, autor rozhodně prokázal, že umí pracovat s literaturou a stejně tak umí obratně nakládat s různými hledisky (autor nicméně odkazuje na neurčitou mnohost interpretací, které nicméně nijak necituje ani nezmiňuje, jakkoliv se o ně alespoň opticky opírá, nejmarkantněji na str. 21 a 25). Na straně druhé představa, že stačí *pouze* exponovat různá hlediska, je mylná a i v měřítku bakalářského eseje práci výrazně schází klíč, který by danému expoé propůjčil *smysl*. Přestože mnohost kafkovské literatury a ostatně i povaha samotné povídky poskytuje jistou kamufláž, esej ve výsledku s nechtěnou ironií dosahuje "kafkovských" parametrů tím, že sice řekne mnohé, aniž by však disponovala sdělením, které by existenci bakalářského eseje (a práci na ní) odůvodnilo. Má jediná zásadní výtka k této práci tedy směřuje k otázkám:

- 1) Co je vlastním cílem či smyslem autorova expoé? Na základě jakých parametrů autor nakonec zvolil daný výběr autorů?
- 2) K jakým relevantním závěrům došel (ať už co se týče vlastní povídky, tak jejich výkladů)?

Tyto otázky nechávám záměrně obecné proto, že autor v eseji pracuje (minimálně s jedním) motivem, tvořícím možnou páteř práce, jakkoliv tento motiv v kompilaci nenaplnuje svůj teoretický potenciál: a tím je paradoxně nepoddajnost povídky vůči interpretačním snahám, snažícím se povídku v extrémním případě schematizovat ve prospěch výkladu, tedy nepoddajnost, která je sama analogická metodologickému *smíchu*, na který naráží v úvodu citovaný Foucault.

Práci samu o sobě hodnotím předběžným stupněm **2**, pokud autor během obhajoby dokáže svoji práci *odůvodnit* nad rámec kompilace, hodnotím ji stupněm **1**.

19. 1. 2015
Ondřej Váša